

ABONAMENT:

Pe an 6 cor.; pe 1/2 an 3 cor.

Pentru România pe an 15 Lei.

Manuscripte nu se redau.

LIBERTATEA

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifă cu prețuri foarte moderate

Abonamentele se plătesc înainte.

Apare în fiecare Sâmbătă.

Cine-i responsabil?

Cu ocaziunea aducerii hotărârii despre pășirea în activitate a partidului național, — sau ridicat glasuri de cârtire în unele ziare, cari tăgăduiau legalitatea aceluiași for pentru aducerea unei astfel de hotărâri. Tăgăduie și astăzi, ba mai mult, alegerile întemperate au fost tratate cu o lipsă de căldură și înțeles — în cât și se părea că se alege în America vr-un prezident, și nu s'a dat mare însemnătate acestui eveniment, care a reînnoit în mii de Români o conștiință de sine națională și cetățenească, adormită cu desăvârșire sub regimul pasivității. Miile de alegători cari au dat votul pentru candidații naționali au sancționat hotărârea de la Sibiu, — în frunte cu Românii din Sebeș cari i-au dovedit lui Hieronimy însuși că ordinațiunea dată de dânsul a fost o „lex imperfecta“, — fără putere de executivă.

Pentru forma convocării, că n'a fost sub numele Dlui Pop de Băsești cuvântul „prezident“ și alte chițibușuri, se fim lăsat iarăși poporul să fie marfă ticăloasă, — să alerge la poruncă, îmbătat și purtat ca animalele?

Un lucru mă uimește că cei cari au găsit chițibușurile de expresii și formă cu ocazia conferinței din Sibiu, de ce nu s'au ocupat și mai înainte cu astfel de cercetări?

De ex. câte conferințe a delegațiilor au fost „legale“ de la 81 încoace? Postau delegații într'adevăr aleși de popor? S'au am făcut și pân' atunci, ce am putut? Apoi comitetul funcționat-a „legal“ de la dizolvarea partidului?

De bună seamă singurul răspuns sincer ar fi, că n'a funcționat nici odată „legal“ (după formele recerute și scormonite de noii „legaliști“) și nici o hotărâre a lui deci nu ar fi validă.

Noi suntem însă de părerea, că în totdeauna au funcționat legal, — pentru-că nu e permis să confundăm o organizație de partid, cu constituționalismul unei țări.

În partid e vorba de a găsi o modalitate de a aduce hotărâri, — executarea hotărârilor e chestiunea agitațiunii.

Aci ajungem la un cuvânt care e punctul deosebire între luptă politică inaugurată cu pășirea în activitate și de felul politizării susținătorilor principiului pasivist.

Agitația pentru cauza națională s'a considerat de o ocupație prea fină. A fost de ajuns să scrie articoli, cari de regulă nimeni nu i-a citit, — să constată că Ungaria e în degenerare, să aseamănă unui om bolnav, etc. — fără însă a admite că boala aceea a infectat tot mai tare și sângele românesc, — și că în această situație de lincezire, se ridică o tinerime, înbibată de cărți de drept public și politică șovinistă, în care cu încetul a intrat în doiala în adevărul cauzei naționale. Vezând cum poporul este condus de ori-ce străin, a

inceput să-și pună întrebarea, nu cumva are dreptate profesorul Koncha sau Kuncz când susține, că „scopul întregii existențe omenestii din Ungaria este să contribuie la nivelarea totului ce nu e magiar și crearea unui stat unitar în limbă și simțire“?

În același timp comitetul național se întrunea mistic și tăcut, ba în Cluj, ba în Arad, ba în Sibiu, aducea hotărâri despre care nimeni nu auzea nimic, cel mult se șoptea ceva, și dacă și auzai, în scurt timp te convingeai, că nu se execută nimic!

Această moștenire politică șubredă, ar dori încă cineva să o primim și continuăm? Din sutele de tineri cari au muncit cu ocazia alegerilor, care va mai crede în cartea lui Koncha sau Kuncz? Din miile de alegători, care nu va ști ce însemnează respectarea drepturilor naționale? Și această mulțime, care numai cu cuvântul a fost adusă la urnă, merită desprețuire prin neglijarea ei totală?

E rușine cumva să agiți? Dar lordul Chamberlein pentru-ca să poată agita pentru vămile protecționiste a dimisionat din minister și a luat de-a rândul oras de oraș! Apoi Parker în America pentru bimetalism și Apponyi la noi, politicieni de renume, nu le-a fost prea greu să-și ridice glasul pentru răspândirea principiilor!

La astfel de oameni și partide, ce ar fi însemnat oare un ordin de a lui Hieronimy sau precauțiunii în forme, ca și convocarea conferinței la Sibiu?

Ar fi făcut și ei pe supărații și ar fi așteptat să se îndure preagrațios să-și deștepte cineva din somn?

În mod inductiv formându-ne din singuraticile alegeri o imagină totală despre rezultatul ce l'a produs această mișcare, putem constata, că fondul moral a acestui curent, a fost așa de mare, că a împăcat cele mai mari divergențe între bărbații inteligenței noastre și în lupta pentru steag, s'au oțelit toții în credința adevărului cauzei naționale.

Tonul disonant a fost, că am avut încă o presă pasivistă care a încercat cu puterea să zădărnicească întinderea acestui curent peste teritorii, unde se puteau alege bărbați valoroși și atunci poporul nu rămânea dat pradă rătăcirii. Răspunderea se o aibă cei cari au zădărnicit!

Dr. C. B.

Cuvânt
cătră alegătorii români din
cercul Cehul-Silvaniei.

Scumpilor mei frați!

Ca la biserică ne-am dus eri la Cehul-Silvaniei. Era vorba, să ne folosim de cel mai de căpetenie drept constituțional: să ne alegem deputat, care în dieta țării să spună durerile și dorințele noastre. Mie mi-s'a dat cinstea, să fiu candidatul vostru și am mers, după-cum știți, vesel și mândru în fruntea voastră deoarece-ce îmi ridea sufletul, când v'am văzut,

că a-ți înțeles glasul vremii și mai toți, în frunte cu preoții și cărturarii vostri v'ați înșiruit să mergeți a vă îndeplini cea mai înaltă datorință națională: să alegeți deputat român.

Ce s'a întâmplat însă, îndată ce am ajuns în Cehul-Silvaniei? După-ce gendarmii ne-au oprit pe loc în ulița orașului și ne-au căutat până la piele, ca nu cum-va să avem la noi arme, după-ce s'au luat bățele până și dela moșnegi, cari își impropteau bētrăneța, acolo în fața gendarmilor și a cătanelor, cei puși să păzească buna rânduială și viața oamenilor, au asmuțat asupra noastră cetele de bătauși aduși și din depărtări anume pentru aceasta și-au lăsat să se arunce cu pari și drugi de fer, asupra noastră, cari n'aveam nimic în mâni.

Cel dintâiu, cărui i-s'a spart capul cu un par, sunt eu, om în vârstă de 70 ani și care de 50 de ani trăiesc slugind comitatul nostru, interesele neamului și patria comună. Nemernicii n'au avut respect nici măcar de pletele mele albe.

Peste 30 de inși am fost roșiți de sânge, ba unii în urma ranelor au ajuns chiar în gura morții. Și cu toate astea am rămas pe câmpul de luptă, în mijlocul haitelor sēlbatic, voind să ducem lupta până la sfârșit. Când am văzut însă, că însuși presidentul alegerii, baronul Diószeghy, pare a să bucura de cele petrecute și n'a luat nici o măsură, ca viața poporului să fie asigurată și după ce același president i-au ținut ca arestați, de alalt-eri-sară și până eri dimineața la orele 9 și n'a lăsat, ca bărbații noștri de încredere să vină în atingere cu poporul; când am văzut că o parte însemnată de alegători au fost luați la bătae sub ochii gendarmăriei și a miliției fără ca acesta să iee măsuri, pentru a vă cruța viața voastră și a cărturarilor din mijlocul vostru:

Ne-am văzut siliți, să plecăm din cuibul de ticăloși, rămânând, ca pe calea legii să ne căutăm drepturile; să facem ca alegerea să fie nimicită, iar criminalii rău făcători să fie pedepsiți în chipul cel mai aspru.

Am făcut în aceeași vreme arătare, atât la înaltul ministeriu, cât și la Majestatea Sa Impăratul și rege, arătând toate fărădelegile săvârșite împotriva noastră.

Ne-am înțeles de-asemena cu deputații noștri români, Dr. T. Mihali și Russu-Șirianu, cari au fost de față și au văzut toate mișelile întemperate, să desvăluie în dietă și să ceară și acolo cât mai grabnic pedepsirea acelor vinovați. Primiți scumpilor mei frați, mulțumirile mele călduroase pentru ostenețele voastre și pentru dragostea de neam, de care a-ți dat dovadă.

Fiți pe pace, căci noi, conducătorii vostri, nu vom cunoaște odihnă nici astămpăr până ce nu vom duce sfânta noastră cauză la biruință.

Dumnezeu să ne-ajute!

Băsești, 17 Februarie 1905.

George Pop de Băsești.

CEHUL-SILVANIEI

Iată un orașel care, concurează în „betyarizm“ cu renumita Turda.

E un cuib jumătate jidovesc, mai ales de când au ales aci deputat pe jidovul Neményi, prin bătauși plătiți, ca și acum.

De aci jidovii s'au sporit pe sate, unde sug sângele sērmanului nostru popor, mănjesec autoritatea preotului, devin stăpâni pe sat, iar la alegeri intră în tabăra bătaușilor.

Cehul Silvaniei și-a încrestat pe frunte ziua de 16 Febr. n. A dat lumii o pildă văzută, că nici lege, nici administrație, nici jandarmerie, nici miliție nu te apără dacă vrei să fii Român. — În balotagiu candidatul liberal, Baronul Bornemisza, suferea o înțreită înfrângere, față de candidatul național George Pop de Băsești, dacă nu comiteau mardara lovitură de dreptate, ce n'are păreche în țara noastră.

De tot în cercul Cehului sunt 3350 alegători. Din aceștia, 2600 Români.

Cu toate presiunile ce n'au păreche, — cortesirile pe față a șolgăbirașilor și organelor administrative, pe lângă candidatul nostru erau peste 2300 alegători, până ce, Bornemisza abia avea vre-o 800. Și ce s'a întâmplat? Un „băiat“ de șolgăbirău din Ceh cu numele Ujhelyi, se lăuda cu trei-patru zile înainte de alegeri, că ori-ce va face Pop George, chiar și Dzeu să se coboare din ceri, — nu va învinge, până el e șolgăbirău.

Și acum să vedem ce s'a întâmplat:

În amintita ziuă de 16 Febr. cam pe la 7 ore dimineața, venea de pe valea Someșului o ceată de 600—700 alegători Români, spre Ceh. Vaneau în liniște și cu nădejdea învingerii.

La intrarea în Ceh pe drum de-a lungul era un cordon de soldați ai reg. săcuesc din Bistrița, Nr. 82. — Ceata a trecut pe lângă soldați în liniște. Soldați au rămas acolo, pe drum, în câmp.

Alegătorii noștri au coborât până în piață, pe o stradă lungă, care era atât de liniștită, încât te făcea să presimți ceva rău.

Nici o fereastră nu se deschidea, nici o poartă.

Când au ajuns în piață, situația s'a schimbat.

Un cordon de gendarmi țineau drumul, de-a latul. La spatele cordonului, vre-o sută de măcelari din Ceh, Jibău și Zălau, înarmați cu pari și ciomege. În fața cordonului, băiatul șolgăbirău, — Ujhelyi.

Să dă poruncă de oprire. Ai noștri să opresc. Atunci șolgăbirăul spune, că va cerceta pe fie-care alegător pe rând, să vadă nu are oare ceva arme?

Bine! — Și oamenii noștri trec prin mâinile gendarmilor, cari îi caută cu deamănuntul, luându-le

sticlele cu rachiu și pipele, și sfărâându-le în drum, pe motiv că și cu acelea se pot bate.

În față, bătaușii alegători și nealegători sporesc mereu.

— Dle șolgăbirău — zice un domn de al nostru, — noi cu pipele nu ne vom bate, — dar Dta desarmează pe bătaușii din față, cari toți au pari în mână! Șolgăbirăul s'a făcut foc de mânie. Amenința cu arestare etc.

Intre aceste, ceata contrară s'a amestecat printre oamenii noștri, pe motiv, să caute și ei de au alegătorii noștri arme.

Căutându-i, loveau în fața gendarmilor și șolgăbirăului pe bieții oameni, ca să-i înfrice.

Am protestat, dar șolgăbirăul ridea.

Când s'au convins, că noi nu suntem înarmați, un haiduc de oraș, slușbașul șolgăbirăului și încă vre-o trei oameni oficioși au strigat: „rajta“, adică: pe ei! și au scos sabiile, lovind în cap pe cei din șirul întâiu. S'a început măcelul.

1. Bătaușii au năvălit urlând sēlbatic, — asupra alegătorilor noștri, cu pari și bastoane.

2. Ferestrele și porțile pe întreg drumul, s'au deschis ca la un semn, și de acolo zburau în capetele noastre lemne de foc și bolovani.

3. Oamenii poliției orășenești tăiau cu sabiile în oameni!

4. Gendarmii, în loc să apere pe cei nearmați și atacați, au dat năvală în ei, cu baioneta și patul puștilor.

În fața mea au spart cu baioneta obrazul unui moșneag de român, altuia i-au spintecat cu baioneta nasul, — pe altul l'au străpuns în piept, pe al patrulea în frunte, etc. etc.

5. Miliția ridea, — stând cu pușca la picior.

Oamenii noștri, desarmați, atacați din toate părțile, surprinși, au luat-o la fugă dealungul drumului, pe deal în sus, — pe unde veniseră. — Trecând prin ploae de petrii și lovituri de bastoane.

La spate, îi loveau mereu, jendarmii, bătaușii, polițiștii.

Pe drum tot sânge și oameni căzuți.

Deodată ved pormind din piață trei sanii. În fie-care câte doi jandarmi, și bătauși înarmați.

Intre ei era și șolgăbirăul Ujhelyi.

Alegau în galop și au mână caii în ceata Românilor, cari fugeau mănecând pământul.

Au călcat pe mai mulți, iar jendarmii loveau din sanii cu patul puștii, bătaușii cu pari lungi. În sfârșit au ajuns la marginea orașului.

Cordonul de miliție era tot acolo, dar soldații priveau rîzînd cum măcelăresc jendarmii, aliați cu cetele de bătauși.

Poporul, ajungând la câmp s'a resfirat pe hotar, fugind, inotând prin zăpadă.

Pe drumul mare, prin oraș, era plin de oameni răniți. Jandarmii îi prindeau, și bătându-i, îi închideau prin grajduri.

Corteșii bătăuși strigau:

— Mă! — se votați cu Bornemisa, că de nu, vă omorăm!

Așa au prins la vot vre-o 200 de răniți.

„Re bene gesta,“ bătăușii, și ajutoarele lor au plecat la ceeaaltă intrare a orașului, de unde aveau să vină cei 2000 oameni, cu Pop de Băsești în frunte, din spre „Codru“.

Au și sosit pe la opt ore. Și scena descrisă, s'a repetat de nou! Cu acuratețe.

Deosebirea e, că un ovreu, (care avea dela școlăbirău pașaport gata de a pleca în America) a venit pe furis, la sania candidatului nostru, și l-a lovit cu o rudă de fier în cap, rănindu-l greu. Pe urmă au dat în caii dela sănii, mărind confuzia.

Acum încă ceva: George Pop împreună cu Dr. T. Mihali deputatul din Ileana-Mare, au reușit să intre în sala de alegere, unde au cerut dela președintele scut personal, ca să-și poată lega ranele.

Iar președintele, în contra simțului de milă și umanitate, i-a scos afară, cu vorbe ofenzatoare.

În ușa salei de votare, un bătăuș l-a lovit cu pumnul în piept pe bătrânul George Pop, în fața președintelui de alegere, Baronul Dioszeghy. Iar acest om, deși a văzut inzulul, n'a deținut pe bătăușul, care își exercita meseria chiar în sala de alegere, ci a închis ușa să nu vadă cum îl vor bate pe candidatul nostru.

Între asemenea împrejurări le-a fost o adevărată salvare căpitanul de jandarmi, un slovac, care sub scutul său, pe răspunderea sa, a petrecut pe rănit la o casă unde și-a legat rana.

Între asemenea împrejurări, fiindu-i alegătorii risipiți, și viața lui și oamenilor săi în pericol, George Pop și-a retras bărbații de încredere și a plecat la Băsești, rezervându-și să atace mandatul.

S'au făcut o mulțime de arătări criminale și s'au dat telegrame la tron și la ministeriu.

Sunt o mulțime de răniți, între cari vre-o trei sunt pe moarte.

Școlăbirăul Ujhelyi a telefonat pe la amez la „Főispánul“ următoarele: „Alegerea decurge în ordine, pe contracandidatul l'a lovit un cal și i-a spart capul.“

Iar la gazetele liberale din Pesta a telegrafat, că: „la alegătorii Români am aflat arme și sticle cu vitriol, pe cari le-am cofișcat, din care motiv contracandidatul George Pop s'a retras.“

Atâta cinizm, că revoaltă orice bun simț!

Iar altă zi, același școlăbirău striga în gura mare: „Ne vom îngriji să nu poată cănele bătrân (George Pop) să ne atace mandatul.“

Unii mișei din Ceh, se pregăteau să aprindă măeriștile lui George Pop, iar pe el să-l omore.

Iată fraților o iconă din țara bandiților.

Iată o dovadă, că noi trăim în Rusia.

Iată drepturile noastre spânzurate și călcate apoi în tină.

Iată „alegerea“ dela Cehul Silvaniei!

Pentru-că, fraților, acești oameni sunt „neamul cel mai cavaleresc și liberal, din lume.“ Așa zic ei.

Așa se fălesc, și așa „mănu-ează“ legea.

Noi nu putem zice însă nimic.

Nu, — pentru-că în aceeași zi s'a pedepsit la Cluj un redactor Român, pentru o poezie, cu un an temniță și 1000 cor. amendă.

Pentru o poezie, despre care procurorul din Cluj, Bigner, mi-a zis, că „nu află nimica rău în ea, și se miră, că a fost improcesuată.“

Un an temniță!...

Bine! Vă rugăm însă, — ca măsurând cu aceeași măsură, Dilor procurori și judecători, — pe păcătoșii dela Cehul Silvaniei să-i infundați în pușcăria cea mai neagră ca pe cei mai ordinari criminali contra constituției țerii!

— V. —

Alegeri protestate.

Informația noastră din numărul trecut, a dat știrea despre protestarea alegerii dela Orăștie, în parte exagerată. Domnii, cari încearcă să atace alegerea, n'au avut curajul a o ataca la Curie, care totuși este instanță judecătorească, și care cercetează lucrul judecătorește, apoi hotărăște asupra lui. Ci în loc de „petiție“ la Curie, aflăm și din foile din Pesta, că au înaintat numai „ponoslu“ la comisia verificatoare a dietei. Căci — își zic domnii cu ponoslu — Curia n'ar găsi motive legale de a nimici alegerea, dar comisia dietei, compusă din deputați, s'ar putea să se pună pe punctul nostru de vedere șovinist și să ne facă hatrul de a propune nimicirea alegerii pe greșeli de formă, etc. Că ei nu-s aspri în judecată ca juzii dela Curie.

Tot socoteală pușcată și asta. O alegere făcută cu așa ordine și cinste, ca cea dela Orăștie, nu o poate nimici nici o comisie alcătuită din Unguri cât de șovinisti!

Apelanții dela Orăștie, în frunte cu directorul colegiului reformat din loc, Șimon, și în coadă cu liferantul de butoaie de șpir Schuller, Frigyes, — au făcut de altfel acest pas îndrăzneț și pățimăș, ba desperat, puși la cale de fișpanul comitatului, care numai n'a căpatat „Șlag“ când a văzut, că perde două cercuri în comitat! Și ei-că într'una bătea telefonul, indemnând și pe agenții săi Orăștieni și pe cei din Zarand să dea „ponoslu“ contra alegerilor dela Orăștie și Baia de Criș. Și aceia au și dat. Au protestat și alegerea dela Baia-de-Criș! Auzi scandal! O așa alegere ideală, să ai obrazul a o protesta!

Dar Dzeu e sus. Le vede toate. Și el ne va ajuta să-i arătăm noi fișpanului, cel puțin patru (din 6) cercuri smulse din: mânilor lor în acest comitat! Până i-om deprinde, a nu să mai supere când ne ved biruind!

„Un an, pentru un vers“.

Sub titlul acesta, și cu subtitlul „Agitație în contra ideii de stat maghiar“, puse în semnele citării, lucru ce-l face scriitorul când lui însuși i-se pare străniu ceea-ce citează, — ziarul „Napló“ din Cluj, aducând raport despre cel din urmă proces de presă al „Libertății“, are cinstitul curagiu, a spune verde, că el însuși, ziar maghiar, a rămas uimit de asprimea pedepsii.

Ziarul maghiar dă întâi în traducere poezia întreagă, care e cuprinderea în versuri a unui mic capitol istoric, și apoi zice:

„Procuratura regească a găsit în această publicațiune agitație contra na-

țiunii maghiare... (adecă procuratura a găsit, dar redacția numită însăși, nu o găsește! Red. „L.“)

„Așa e „adecă de“ părere acuzatorului (procurorul) că poezia incriminată, reimprespătează întâmplările revoluției populare dela 1784, și că privind conținutul ei, e fără îndoială că scopul poeziei nu e altul, ci acela de a agita, — respective a trezi în naționalitatea română ură în contra națiunii maghiare (?)“

Și acest semn al întrebării față de profunzimea tălcuirii a procurorului, e pus tot de foaia maghiară, ca semn de mirare din partea sa, că poate un procuror, care se pretinde iurist, să găsească această acuză în acea poezie, redată mai sus.

Ear' după-ce mai schițează decursul pertractării și ținuta rezolută a acuzatului Iuliu V. Ioanovici, care la sfârșitul apărării sale, a adresat juraților cuvintele: — *Așa se vă ajute Dzeu vouă juraților, precum mă veți judeca pe mine de drept!* — ziarul „Napló“ arată felul osândirii la 1 an temniță și 1000 cor. în bani, apoi scrie cu litere mari și cu sublinieri:

— „A tulszigoru itélet mindénütt méltó feltűnést keltett, s ezek után, bárki érthetőnek és indokoltnak találhatja a nemzetiségék lázongó keserűségét!“

Pe românește:

— „Judecata aceasta peste măsură de aspră, a produs adevărată uimire peste tot locul, și după aceasta ori-șicine poate găsi de înțeles și motivată (întemeiată) amărăciunea care ferbe în naționalități!“

Noi nu mai adaugem nimic din partea noastră. Judecata e judecată, și legea oprește a-ți spune ce părere ai și ce simți în fața ei.

Un lucru îl ținem însă mai presus de ori-ce îndoială: Că ziarul „Napló“ nu va avea prilejii să scrie aceleași cuvinte și despre judecata Curiei la care s'a dat apelată, și care negreșit va scria mult această osândă clujenească.

Pe părintele Moța îl judecaseră la Cluj pentru „Libertatea“ la un an temniță ordinară și 1000 cor. în bani, — Curia întâi a nimicit judecata, punând pertractare nouă, iar' când a văzut că tribunalul dă a doua oară aceeași osândă nemiluită, a redus-o la 2 luni și 200 cor.

Pe dl. I. V. Ioanovici l'a osândit același tribunal, după părintele Moța, la 6 luni temniță ordinară, — Curia i-a șters toată temnița, dându-i numai 300 cor. în bani.

Tot dl. Ioanovici a fost, înainte cu jumătate de an, osândit la 6 luni temniță ordinară pentru-că a criticat în „Libertatea“ pe niște gendarmi ce izbucniseră contra imnului Casei domnitoare. L'a judecat tribunalul din Deva, — ear' tabla regească, la care a apelat, i-a șters toată pedeapsa, l'a achitat total, nefiind dovedit cu nimic că ar fi „calumniat“ pe domnii gendarmi.

Așa va fi și acum. Curia nu va aproba sentințele Clujului și a Deveii așa cu ruptul. Așa nădăjdum, așa așteptăm dela instanța cea mai înaltă și mai stempărată, a justiției țerii.

Alegerea dela Ighiu.

(Continuare.)

Un murmur încet s'a auzit între contrari, toți au tăcut înduioșăți și la 2 le lipsea aproape total și vederea. Mai aveam câți-va cum e părintele Dușa din Pătrânjeni, pe care nu-l puteai întări, era slab la înțeles și iricos, ca o capră bărboasă când o duci la junghiere și simte mirosul de sânge. N'a votat! Asemenea n'a voit să voteze Dumitrean învățător emerit în Șard, N. Florescu proprietar în Ighiu, Borza și Pop din Bucerde și alții, cari erau la mână aci, și au fugit ca aști din urmă. Eroii de burtă N. Florescu și Mărginean din Ighiu, au mers apoi anapoda de tot! N'ai avut ce le face. Domniiăștia atunci, când toți Români de bine luptă cu toată

inima, află de bine a comodiza și a fi mai „filosofi ca altă lume.

Corupție, păcătoșii.

Multe suflete au ajus ispititi de beaură și de motive sunătoare în curtea diavolească. Aă căzut jertfa și alegători din comuna Bărbănt. Tabăra contrară a avut o poziție bună pentru a întinde mreja. Comunica din dos prin grădina la câmp cu drumul mare. Aici erau corteșii cu peană roșie — cei mai dibaci. Peste vale s'a făcut pod spre scopul acesta. Am văzut grupuri de Bărbănteni beți, duși ca vitele peste pod în tabără, ca să nu-i vază nime.

Am văzut și pe alți nefericiți. Bărbănteni venind pe drum au fost închiși în Chișfalău și opriti ca să nu ajungă la timp la alegere, căci s'au fost declarat aderenți a lui Vaida. Închiși, au fost adepați cu beaură și schimonosiți în toată ființa lor.

Avem și alte date încă nescormonite pe deplin.

Chișfălenii spunu că au căpătat câte 10 cor. pentru vot dela agenți străini. Dar aici aceștia s'au păcălit, precum și în Ighiu. Jupănașul David József din Ighiu era ales de corteș bun, având el legături cu oamenii, dar în schimb el a cerut anticipando un „rebach“ și la căpătat. Acel David József, căruia înainte cu 1 lună două, i-se luase licența pentru vinderea de tăbac și sare, din cauza abuzurilor ce le-a săvârșit cu tabacul și sarea, înainte de alegere cu o zi, capătă înapoi aceeași licență, și încă telegrafice!

Acum iară-i „szabad a vásár.“

Nu'a reușit un ast-fel de jupănaș să câștige suflete, căci deși a lăsat pe masa unui alegător 20 cor. și i-a făgăduit grâu dacă votează cu Werner, acela sărac lipit, mai bine a voit să rabde foame, căci dragostea de neam i-a fost mai mare!

Când te gândești și pui în seamă-nare pe omul acesta sărac, care și-a dat prinusul pe altarul neamului, cu un bogat cum e proprietarul Antoniu Pop, din Bucerde vinoasă, care a fost cel mai aprig corteș al celuiia, care n'are durere de noi, te înflorezi de tipul urit ce ți-se înfățișează. Păcatul săvârșit de omul acesta, e răsunetul ce repetă blăstămul eșit din gura sutelor de alegători în curtea nemeșască.

Nu știi cu ce s'a ales, atâta știi, că una i-a fost rămas: Conștiința, că el din strajameșter, a devenit „domnu Antone“ în ținutul acela! Acum și asta și-a păpat-o.

Ce se zice, apoi de popa Jurca Aurel, din Bucerdea vinoasă, prețin celui de mai înainte? Similis simili gaudet. A votat și acela cu Werner asemenea popa Rațiu Ciriac, din Oieșdea, care nu s'a creșinat a veni între noi, a să da de rudincios, a merge cu ai noștri la urnă, și acolo — a vota cu Werner! Oare ce au avut în vedere domniiăștia? Lăcomia: burta și punga, ori bageamă dragul stăpânirii și a proiectului său berzevician, care vrea să ne răpească limba din școalele noastre? Fie una, fie alta, fapta lor i-a dus acolo unde un Român de omenie e rușine să stea!

Acum vă puteți veseli și chefui împreună cu protopopul Montani din Zlatna, pe care chiar un preot de-a lui l'a redus în foaia aceasta la adevărată lui valoare.

Să nu credeți sfințiile voastre, că e tot atât pentru poziția voastră, ca să înstrăinează preoții și poporul de voi!

Alegătorii din Bucerdea când au eșit din sala de votare, votând cu birău cu tot cu candidatul nostru, au strigat că ei nu mai au păstor, că popa Jurca i-a părăsit, și se uitau cu înduioșare cum fiecare sat e condus de preotul său, numai ei n'au preot. deși ei l'au ridicat la treapta

asta, pentru meritele tatălui său, căci el n'a avut nici o școală, ci făcea roate și pluguri și umbla la vite! Și acum poporul acela e înstrăinat de el și de biserică, căci zic, „nu vom mai merge nici la biserică cu el“, și că duc jalbă la Vlădicu.

Chiar și străinii își bat joc de ast-fel de oameni, uitați de sine.

Tot întreăștia se numără și popul Ursă din Meteș, care a durmit somnul ursului pin bėlog și a uitat, că el e preot și alegător român și nu s'a arătat cojocul la alegere, ear pe Meteșeni i-a lăsat anume pradă notarului Cismaș, micului satrap de pe Vala ampoiului. Acesta împreună cu notarul Albini din Zlatna, cu un hiperzel necualificabil au momit pe alegătorii de pe Valea-Ampoiului, încât au întrecut mult pe notarii unguri, cari nu pot arăta nici 1/4 parte suflete câștigate ca cești doi notari foști Români.

Asemea s'a întrecut pe sine notarul Z. Pop din Sântimbru și S. Andreiu din Totoi. Au lipsit dela alegere și preoții Pojar din Galtiu, preotul din Sântimbru și Cojlar, Adamovici din Bucium și alții doi.

E Line se se știe, care ce plătesc, pentru ca să ne cunoaștem oamenii și ca să se rușineze și ei de purtarea lor. Iar cei, cari mai au simț și conștiință de păcat să se pocăiască.

(Va urma.)

După alegerea dela Orăștie.

(Pentru „Szászváros“)

Foaia Ungurilor din Orăștie, „Szászváros“ dela 28 Ianuarie scrie în fruntea sa o tragi-comedie de-o jumătate de colană. Ca glumă e bătărană, ear ca „momento“ e ridicolă rău.

Nu-i convine foii unguerești din Orăștie, că am ales, noi majoritatea, un deputat Român, și e încredințat, că ar fi o obrăznicie din partea Românilor că au „forțat“ alegerea unui deputat Român ce n'ar trebui să aibă curajul să reprezinte un cerc, în care ungurii și Sașii se țin în majoritate.

Cu greu ne vine să credem, că scriitorul lui „Szászváros“ este om, ce se respectă — tocmai d'aceea, să vadă, că noi îi dorim să se respecte, reproducem în cele următoare din statistica oficială unguerească (edată de serviciul statistic al statului) următoarele date:

Curcile administrative Orăștie și Geoagiu care aproape întregi se țin de cercul electoral al Orăștiei au în total 50 mii 886 locuitori. Din acestia sunt unguri 2 mii 574 și Sași 851, iar Români sunt 47 mii 119.

Și acum judece ori-cine: pe a cui parte e cutezanță? Pe a noastră care ne știm în drept să fim reprezentați în dietă prin un Român — ori pe partea minorității (de 3 mii față de 47 mii) care pretind drept cu „magyar kocsagtollas süveg“?

Dar mai departe.

Sz-os face apel la Orăștie, Geoagiu, Cugir, Turdaș, Binținț și Rapot — unde ar fi majoritatea și puterea lor. Să vedem.

Orăștie are în total 6934 locuitori. Din aceștia: Unguri (și jidani) sunt 1884. Sași sunt 1321 iar Români sunt 3619. Adecă mai mulți ca de două ori unguri și sașii la olaltă. Spună ori cine, că se poate provoca la „ungurimea și sășimea“ Orăștiei — fără se nu comită cel puțin — obrăznicie? Geoagele (toate 3) au în total 2613 locuitori — dintre care: unguri (și jidani) sunt

323 sași 56 și români sunt 2234.

Cugirul are în total 4291 locuitori dintre care unguri sunt: 812, sași sunt 242 și români sunt 3168, Turdașul are în total 577 locuitori dintre care unguri sunt 98 și este 1 și români sunt 451.

Bințiștii are în total 791 locuitori dintre care unguri sunt 40 sași sunt 141 și români sunt 609.

Rapolturile amândouă au în total 1566 locuitori dintre care: unguri sunt 206 sași sunt 12 și români sunt 1350.

Când datele aceste sunt date oficiale ungurești — prin urmare lipsite de „bună voință“ față de noi — e de sigur cel puțin o cutezanță de calitate jidovească să te miri și să sfărăși, că cercul electoral al Orăștiei e prezentat în dietă prin un Român!

Vom urma a-i mai arăta lui „Szászváros“ unele cifre, cari să-l trezască din visul seu de lunatic, că el s'ar afla în o mare de Unguri, la care de apelează îndată sar și'l scot la uscat, dacă nu chiar cu voturile, adeca prin puterea legală, atunci cu „fokos“-uri și bationete, ca la Cehul Silvaniei. De „Szászváros“, nu uita, că te affii în — Orăștie!

Alegerea dela Ocna.

(Urmare și fine).

Noi i-am răspuns: „căutați mai întâi, bade dragă, a-i convinge și pe ei, că n mare rădăcine au căzut, și numai dacă nu veți isbuti, să ne fie la toți ca „niște farisei și vameși“. Asta o ținem cu puțință, avind în vedere, cele 2 pilde expuse mai jos.

Eată lista rădăciților și a uscăturilor din pădurea românească, care pare-că ar incolți spre o nouă viață:

1. Apolzan Savu Iuon, 2. Apolzan Savu Sande, 3. Baltes Andrei, 4. Baltes Savu Andrei, 5. Baltes Dumitru Todor, 6. Baltes Iuon Demian, 7. Baltes Nicolae Onuțiu, 8. Berebuna Simion, 9. Curtean Lazar junior, 10. Ion Mițu, 11. Curtean Lazar Saia, 12. Dejan Lazar Savu, 13. Greavu Iuon sen, 14. Hentes Nicolae, 15. Luca Iuon Daniilă, 16. Muntean Savu Savu, 17. Negriță Iuon Ilie, 18. Oprîșor Simion Simion, 19. Oprîșor Iuon Savu Pițu, 20. Oprîșor Nicolae Savu, 21. Oprîșor Iuon Ghiță, 22. Popoviciu Iuon senior, 23. Stoaia Lazar, 24. Stoaia Nicolae Gligor, 25. Stoaia Iuon Savu, 26. Tudor Iuon, 27. Turcu Iuon, 28. Voina Lazar sen, 29. St. Pisu, 30. Greavu Ion jun.

Să sperăm, că înainte de a-i ajunge blăstămul neamului și bătaia lui Dzeu să vor pocai și atunci cu drag îi vom primi la sinul neamului, cum au primit părintele la sine pe fiul său cel rădăcit, — dacă se vor întoarce, dacă nu, pomelnicul lor va rămânea din gură în gură, și cu scârba va fi pomenit de toți, pe cum cu evlavie și respect pomenim în sfânta biserică pomelnicul ceteritorilor și a binefăcătorilor din trecut.

Cu dispreț și greață trebuie să amintesc faptul scandalos, că între Români se pot afla uscături, cari se facă slujba de corteși ovrei, cei mai mârșavi dușmani ai noștri, cum au făcut-o unii în cazul acesta.

Anume profesorul din Bpesta Dr. George Alexics, a venit la Ocna și cu toate, că sta de candidat român, totuși în ascuns a lucrat pentru Markbreit. Iară candidat de avocat Crișan de la Arad pentru Hamori. Culmea infamiei însă e comis-o pretotul Bogdan, de prin Bihor, care — în loc să-și binecuvinte turma românească în decursul sărbătorilor și să le sfințească casele la Bobotează — a petrecut săptămâni întregi în Ocna, corțind pentru ovrei. Să scuză, că l'au trimis sorusa, preoteasă fruntașului paroch Mladin din Curtici, ceea-ce nu putem crede; din contră sperăm, că cumnatul său îi va ști aplica meritata dojană pentru ne-mai auzita îndrăzneală, de a se angaja la astfel de slujbe tocmai în preajma și la pragul reședinței noastre metropolitane.

Rușine să le fie.

Infînțarea unui ziar mare se impune, care să sdrobească prin opinia publică formată de el, astfel de hiene naționale.

Nu pot lăsa neamintit faptul, că Sașii, cari se dau de amici ai noștri, dară de fapt ne sunt mai dușmani decât ori care alt popor din această țară, până și aici unde sunt 2—3 alegători, au ținut de consult să ne lovească pin votul lui Simonis din Sibiu, care a plecat anume la Ocna, ca să voteze cu ovrei și să salveze astfel „marea consecuență a circumspecției săsești.“ — Sinceritatea lor față de noi s'a dovedit de altcum pe toată linia.

In fine încheiu cu laudabilul fapt, că în preziua votării, rudeniile unui alegător bētrîn bolnav — cuprins de agonie — ținându-i lumina, zicea tânguindu-se: „Doamne! De ce nu mi-ai lungit viața, barăm până să-mi fi putut da votul pentru românul nostru?“ Iară alții s'au sculat bolnavi din patul suferințelor și s'au dus la votare, întorcându-se ușurați. Așa:

Ioan Dejan, Savu Gligor al. Simion, D. Luca Cîrvică, Lazar Muntean al. Lazar, Ioan Savu Gligor, Ioaneș Muntean, Ioan Baltes Scheopul, și Lazar Șoima. Unul din ei — bolnav de moarte — a vrut să fie dus cu trăsura la votare unde cu voce stănsă a răspuns la întrebarea președintelui: „cu Cosma.“ Acesta — când s'a dus candidatul Dr. Cosma, să-i mulțumească — a răspuns: *nai de ce Domnule! acuma sunt liniștit, căci mi-a ajutat Dzeu atâta: să arăt celor 4 fi ai mei cum trebuie să fie și să lucre pentru neamul lor.*

Dă-ne Doamne mulți așa Români!

NOUȚĂȚI

Încetăm cu acest număr a mai trimite foaia celor-ce nu și-au renoit abonamentul pe 1905.

Rugăm să nu fie nici o supărare, dar așa suntem siliți a face, neavând de unde mai cheltui pe hârtie și timbre de poștă pentru ca unii și alții să aibă ce ceti, dar cu plata să rămână în vecinică »restanță«, — cum avem destui atari »ceteritori«.

Logodne. Dl Vasile Stan profesor la seminarul „Andreian“ în Sibiu și dșoara Anița Vidrighin din Rășinari, fidanțați.

— Dl Constantin Budoiu, conducătorul tipografiei noastre, s'a logodit cu dșoara Ana Boier din Orăștie, la 23 Febr. a. c.

— Ved. Asinefta Bera n. Șindea din Roșcani și dl Ioan Iuga din Bretea-Murășană, fidanțați.

— Dșoara Elisaveta Stanca și dl Traian Rațiu, din Petroșeni, fidanțați.

S'au supărat unii și alții pe noi că în timpul din urmă nu le-am mai publicat nouțățile trimise din partea locului. Dar iacă așa multe știri ni s'au trimis despre alegeri, că n'am mai răzbit a le cuprinde pe toate. Cu numărul viitor foaia recade iar în vadul ei regulat, cu știri multe și alese, din lume și țară, cu foite, felurimi, etc. bine îngrijite. Și fiind-că ni-s'au înmulțit ceteritorii, vom pune și mai multă grijă pe foaie.

Dl Dr. Coriolan Steer, aduce la cunoștință publică, că și-a deschis cancelaria advocațională în Tașnad. (com. Sălăgiu).

Inteligența română din Dobra, invită la Convenirea socială împreunată cu dans ce va avea loc Sămbătă, în 4 Martie st. n. 1905, în sala dela „Hotel Husariu“, în favorul școalei române din Dobra.

Căsătorie. Dșoara Elisaveta Ciucurel și dl Romulus Mardan și-au sērbat cununia în 16 Febr. în biserica gr. or. din Orăștie. Le-dorim tot binele!

Concert în Arad. Tinerimea română din Arad și jur invită la concertul împreunat cu dans ce se va aranja Joi, la 23 Februarie n. 1905

în sala mare dela „Iparteștuleț“, în favorul școalei române de fete din Arad sub prezidenția de onoare a dlor deputați Dr. Ștefan C. Pop și Dr. Ioan Suciu. Comitetul aranjator îl formează peste 60 de tineri din loc și jur.

Întregire. În un număr trecut am publicat raport despre alegerea dela Rittberg. Corespondentul nostru ne scrie ulterior:

»Am grăbit foarte, având mai multe afaceri, când v'am scris raportul despre alegerea de deputat în cercul Rittberg (Végyvár), și ast-fel am scăpat din peană ca să enumăr între cei ce și-au făcut datorința față de neam, pe cel mai zelos doară, pe dl Ioan Răchișan, comerciant în Vucova, care ne-a făcut în ziua alegerii cele m mari servicii! Întregesc prin aceasta, aducându-i prinusul de recunoștință.

Cu o cale să amintesc un caz admirabil în felul său, ce am mai aflat: Economul, încofă aderent mare al socialismului, Petru Mărinca din comuna Berieni, a trecut în tabăra națională și a votat cu naționalistul, deși i s'a promis că dacă trece cu socialității în tabăra contrară va primi o remunerațiune de 200 cor.! Să vede însă că tot mai simte românește. Pe lângă toată procopseala socialistă a abzis de remunerația pomenită și a votat cu candidatul nostru național. — Laudă lui!

Inteligența Română din Geoagiu și jur invită la Producțiunea teatrală împreunată cu dans ce o va aranja Duminecă în 26 Februarie n. 1905, în sala școalei rom. gr.-or. din Geoagiu de jos, în favorul școalei gr.-or. de acolo.

În Băița se aranjează o petrecere cu dans, la 5 Martie n. 1905 în Hotelul „Călimănești“ în favorul școalei gr.-or. române din loc. Comitetul aranjator îl formează toată inteligența română din loc și jur. Va cânta muzica lui „Priculici“ din Brad.

Concert împreunat cu poștă humoristică și joc, aranjază la 25 Februarie n. 1905 în „Unicum“ din Sibiu reuniunea sodalilor români din Sibiu. Corurile se dirigează de dl Candin Popa, învățător la școala de aplicație de pe lângă seminarul „Andreian“. O parte a evenimentului venit curat este destinat fondului pentru „Masa învățăcelor-meseriași români“.

Tinerimea română din Blaj, aranjază picnic Duminecă în 26 Faur 1905 în sala cea mare a „hotelului Univers“. Venitul este destinat pentru „Casina română“ și „Reuniunea femeilor române“ din Blaj.

O rectificare. În numărul 51 din a. tr. al foii noastre s'a fost publicat o corespondență referitoare la dl I. Cl. Iuga cand. adv. în Geoagiu. După informațiuni ulterioare am aflat, că în corespondența din chestie sunt multe esagerări. Am aflat că nu corespunde pe deplin adevărului, că dl Iuga ar fi fost rugat de vre-o câțiva tineri din Geoagiu, ca să formeze un cor bisericesc.

Asemenea am aflat, că nici aceia nu corespunde adevărului, că D-sa ar fi condus, respective că sub conducerea D-Sale ar fi cântat corul maghiar de acolo „Kossuth nota“, și nici aceia nu e adevărat, că dl Iuga ar fi umblat cu trăsura pe stradele Geoagiului cântând cântece patriotice maghiare! De altfel noi cu rezervă am publicat acele știri în forma dată, tocmai fiind-că l'am știut și cunoscut pe dl Iuga ca pe un înflăcărat naționalist, și ne pare bine că putem constata, că faptele de mai sus, cari i s'au fost atribuit în corespondența citată a foaiei noastre, — sunt nedrepte.

Rectificăm deci și noi cu plăcere, rugându-l să considere de ne-avenite observările din partea noastră, făcute pe baza informațiilor exagerate date nouă. Ne-având noi obiceiul, nici simțind vre-o plăcere a ponegri pe cineva pe nedrept în fața publicului, și convingându-ne ulterior despre ținuta dsale corectă în afacerile noastre publice, — facem bucuroși rectificarea de lipsă.

Societatea română de lectură din Caransebeș aranjează Mercuri în 1 Martie 1905 în localitățile otelului „Pomul verde“ petrecere dansantă cu cotillon.

Bun vânător. Dl Iulian I. Vulcu proprietar în Tărtăria, a pușcat în 30 Ian. *trei lupi* în pădurile de acolo, anume doi lupi și o lupoaică, ceea-ce pretura din Vinț a luat la cunoștință pentru a împărtași pe dibaciul vânător cu premiul obicinuit.

Rectificăm știrea că dl Fr. Schuleri ar fi dat banii de lipsă la „ponosul“ contra a-

legerii de deputat la Orăștie. Dsa numai a subscris atacarea alegerii, cu alți 9 ortaci.

In numărul viitor dăm îndrumările pentru cei-ce au drept de a cere să fie luați în lista de alegători, la sate și orașe, în Ardeal și în Ungaria, toate amănunțite și tălcuite pe înțelesul tuturor.

Bilanțul din pagina a 4-a acestei foi, e al băncii „Crișana“ din Brad. Din greșeală pe o parte de numerar s'a pus firma „Grănițelul“. Pe cei mai mulți însă s'a cores.

MAI NOU

Volnicia dela Baia-de-Criș.

Cehul Silvaniei cel cu revoltătoarele sale „mijloace electorale“ sēlbatete, își are vrednicul soț: cuibul de vespi zis *Baia de Criș*, care nu numai cu armele ferului ascuțit. ci cu și mai ascuțitele arme ale vicleniei celei mai ticăloase, — au scos Joi în 23 Febr. ca „aleasă“ pentru congregație, lista poruncită de administrație, răpind nouă scaune ce se cădeau și erau asigurate la nouă Români în sfatul congregației comitatului Hunedoarei.

„Nu este tiranie mai cruntă ca cea exercitată sub umbra legilor și păstrând aparențele justiției,“ și comisia conducătoare a alegerii de membri la congregație, această tiranie a exercitat-o Joi față de poporul român!

Volnicul președinte al alegerii, advocatul Nábráczky din Baia-de-Criș, un om ce ferbe de ură față de tot ce e românesc, ne-a arătat deja de dimineață că acolo se pregătește un lucru, care are să fie una din cele mai negre pete pe numele de „constituție“ și drept cetățenesc în țară la noi!

Alegătorii români daseră o listă subscrisă de vre-o 25 alegători, care cerea să fie aleși ca bărbați de încredere în sala de votare, oamenii doriți de cei peste 500 alegători ce deja la 8 dimineața erau înaintea casei comunale. La 9 ore Nábráczki însoțit de vre-o 12 scriitori și slujbași din Baia, ese și spune ungurește, că alegerea din rândul trecut fiind nimicită, azi se face alegere nouă. Scoate apoi o hârtie din buzunar și zice, că i-a venit o propunere în scris, că cine se fie bărbați de încredere: patru ungurași de ai lui. Cei vre-o 12 scriitori strigă „éljen!“ „éljen!“ Sutele de alegători români protestează energic, preotul S. Stănilă cere cetirea propunerii date de noi, președintele nici nu-l ascultă! părintele propune cu gura bărbații de încredere doriți de grosul alegătorilor, dar acest tip de volnic îi face cu mâna un semn de respingere și dispreț, și declară aleși pe cei aclamați de ungurașii săi, întoarce apoi mulțimii spatele și intră în curtea

Doi Români, unul din Tomnatec, altul din Baia, strigă: „Spune și românește! Ce președinte e asta de nu spune să știm și noi?“ Dar doi gendarmi le astupă gura luându-i și ar-restându-i numai decât! Mulțimea rămâne ferbând. Noi văzurăm, că acum în sală se vor face cele mai mari blăstămății!

Așa a și fost. N'au lăsat să vină comunele care cum vreau, (deși așa e la aceste alegeri), ci au chemat ei întâiu Baia-de-criș, unde Români abia's 6—7 și 70 unguri. **Și lăsau să voteze tot numai 6—7 inși pe sfertul de cias,** așa că cei 60—70 inși, ce au votat din Baia, *au votat mai mult de două oare!* Am văzut ce se plănuște: să meargă încet de tot, ca până la 4, când alegerea trebuie să se închee, *oamenii noștri să n'ajungă la vot!*

A mai votat o comună mică, 6—7 voturi, apoi au chemat la vot *Bulzești*, această comună nenorocită, care și la alegerea de deputat a dat 75 voturi lui *Hollaki* (și 106 lui V. Damian), — și care și acum s'a purtat păcătos,

dându-i, după spusa unora din ei, vre-o 50—60 voturi listei ungurești și abia vre-o 40 celei românești! Și votarea Bulzeștilor a ținut până aproape la 2 oare după amezai! A intrat *Tomnatecul* dând peste 100 de voturi listei românești, *Grohotul* vre-o 25, *Birtinul* vre-o 12 și erau 4 oare d. a. Cu vre-o 5 minute înainte de 4 a intrat *Carăstăul*, cu vre-o 41 voturi pentru noi. Au primit 3, pe *ceialalți i-au scos afară, că fiind 4 oare, nu mai primesc voturi!*

Și noi mai aveam afară 8 comune: Juncul cu 67 voturi de față, Cebca cu 70 voturi, Cărsătdău cu 41, Ribicioara cu 48, Ribifa cu 30, Uibărești cu 30, Rîșca cu 27 și Caraciul cu 27, — de tot peste 340 voturi, cari n'au fost primite de loc, de dimineața!

Au vestit că lista ungurească ar fi primit 170 voturi, cea românească 126, deci am „căzut“ cu aproape 50 voturi, pe când noi aveam încă aci 340!

Ne-am împărțit 5 inși îndată între oameni, și i-am scris cu numele pe toți *căți au fost de față și n'a fost lăsați la votare!* Îi știm. Toți joară că ar fi votat cu lista românească.

Pe la 2 oare d. a. noi am făcut atentă pe comisie, că merge prea încet votarea, că afară avem atâta alegători încă! Îngâmfatul școlgăbirău ne-a răspuns: „Cine v'a pus să aduceți atâta? N'am ce vă face!“

Vom face arătare criminală asupra celor ce au condus așa de păcătos alegerea! Și recurs la comitat.

Poporul s'a purtat minunat! Au stat acolo oamenii în cea mai mare ordine până s'a gătat alegerea și până i-am scris noi pe toți, ca să putem protesta în numele lor!

Onoare vouău Români cu inimii așa de curate! Scărbă și hulă asupra lăpădașilor din Bulzești, cari au ajutat să ne ajungă și această rușine!

După alegere a fost și un pic de bătae: pe un jidov patriot care a provocat mulțimea și a dat cu bastonul în uul, — l'au lovit mai mulți inși cu bătele. A fost scandal. Gendarmerii au intervenit în mod brutal. S'au pornit cercetări.

Clubul naționalist

a deputaților Români, Sērbi și Slovaci, a ținut la Budapesta o conferență în care s'a ales de președinte al clubului, deputatul din Ileana-mare, Dr. Teodor Mihali, iar de notar, deputatul slovac Milan Hodza. Deputatul Sērbilor, Pavlovici Ljubomir a intrat de-ase-menea în clubul naționalist.

Alegerea dela Dobra

unde știm că s'au făcut multe ticăloșii, a fost protestată la Curie, prin 10 alegători din cercul Dobrei. Motivele sunt multe și terneice.

Nu dăm cătane! Așa-i porunca Kossuthiștilor de nou. Fiind-că nu ajr ag încă ei la guvern, să învoiesc să înighebe un „ministeriu de tranziție“ pe timp de 5 luni, (care poate că va face și alegeri noué!) Acelui ministeriu ales din prietini de-ai lor, i-ar vota îndmimate bugetară, dar numărul de recruți nu! Și nu dau împăratului-Rege soldați, până nu le maghiarisează măcar în parte armata! — și care și acum s'a purtat păcătos,

„THE STANDARD”

fondată în anul 1825.

Efectuește

Asigurări de viață pe lângă condițiuni foarte favorabile.

Incasso anual K. 32.000.000 — Dividende solvite K. 170.000.000 —
Avere proprie » 260.000.000 — Despăgubiri de viață 520.000.000 —

Agentura generală pentru Transilvania: Cluj, Str. Ferencz-József 17.

Filială pentru Ungaria:

Budapesta, Str. Kossuth-Lajos 4 în palatul Standard (Casa proprie).

Centrala generală: Edimburg (Anglia).

Creamul și săpunul de benzoe mygdale conservează mai bine fața și mâinile!

Preparatele lui

Cornel Demeter

să pot căpăta în apoteca

N. Vlad, Orăștie (Szászváros).

Cream de benzoe mygdale. Creamul de benzoe mygdale servește pentru conservarea, înfrumusețarea și albirea feței și mâinilor, dând totodată și o finețe deosebită. Delătorează tot felul de necurătenii de pe mână și față, ca: pete, bubițe, sgrăbunțe, pistenii (mitesser), și netezește sbârciturile. Conținutul creamului acestuia e nesticăcios pentru față și mâni. Prețul 60 fileri.

Săpunul de benzoe mygdale. Săpun excelent pentru toilette. E preparat din ingredientii foarte fine și din plăcute mirosuri de flori. Albește și netezește pielea. Prețul 70 fileri.

Poudre Veturien. Acopere foarte bine, încât nici nu se observă că fața este pudrată. Intrebuințată, pudra cu creamul de benzoe mygdale, scutește de urmările neplăcute ce alt-cum ar cauza vântul, răceala și razele soarelui. Este în culoare albă, roză și galbînă.

Veturien parfem. Vera-violetă, cel mai fin parfum de violele. Prețul 1.60 fileri.

Apa de gură „Kremsier”. Prin întrebuințarea apei acesteia nu devin dinții găunoși, — delătorează durerile dinților și întărește dinții și gingiile. Prin întrebuințarea apei acesteia se delătorează mirosul neplăcut și greu din gură. Prin întrebuințarea apei acesteia cu praful de dinți „Kremsier”, devin dinții foarte frumoși, albi. Prețul 80 fileri.

Praful de dinți „Kremsier”. Prin întrebuințarea prafului acestuia devin dinții frumoși și albi. Prețul 70 fileri.

Perii de dinți, fine. Alegere mare — în diferite prețuri. — **Esență de China.** Contra căderii părului, cu rezultat foarte bun. Prețul 1.20 fileri. — **China tannopomada.** Pentru creșterea părului. Prețul 70 fil. — **Oleu de nucă.** Extract de nuca oleica, p. conservarea părului. 1 sticlă 80 fil.

Diferite mirosuri de parfemuri franceze de prima calitate — se capătă după măsură.

Săpunul de benzoe mygdale e cel mai bun în întrebuințare. Săpunuri foarte fine — și deosebit plăcut mirositoare, se capătă din flori de violele, marguerite și scumpină (iorgovan) à 70 fileri, precum și săpun de ouă a 20 fileri.

! Instrucțiuni pentru prepararea rumului, a diferitelor liqueruri și diferite beuturi! !

!! Thee foarte fină !!

Alegere mare în perii de dinți, în diferite prețuri.

Sz. 5508/1905. tkivi.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az algyógyi kir. jbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az »Ardeleana« pénztintézet végrehajtatónak Popa Paszk végrehajtást szenvedő elleni 360 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében az algyógyi kir. jbiróság területén lévő Homorodon fekvő a homorodi 175 sz. tjkvben A + 1 rd. 337 hrsz. ingatlanra 338/a 338/b 339 hrszámra 890 kor. A + 2 rd. 1180 hrsz. ingatl. 3 » A + 3 » 1309 » » 14 » A + 4 » 1874 » » 7 » A + 5 » 2202/2 » » 2 » A + 6 » 2005/1 » » 2 » A + 7 » 2009/1 » » 58 » A + 8 » 2027/2 » » 8 » A + 9 » 2271/1 » » 28 » A + 11 » 2483 » » 17 » A + 12 » 2654/1 » » 3 » A + 13 » 3215/3 » » 3 » A + 14 » 3260/2 3262 rd. ing. 39 » A + 16 » 3497 hrsz. ingatl. 50 » A + 17 » 3551/2 » » 37 » A + 18 » 4230 » » 7 »

A + 19 » 4397/2 » » 5 » A + 20 » 4816/3 » » 11 » A + 21 » 4926/1 » » 27 koronára ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1905. évi márczius hó 21-ik napján délelőtti 10 órakor Homorod községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozik tartóznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi novem. hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Algyógy, 1904. évi novemb. hó 30. A kir. jbiróság mint telekkvi hatóság.

Rozgonyi, kir. jbiró.

Editor și redactor responsabil: Constantin Budoiu.

„Grănițerul”

institut de credit și de economii, ca societate pe acții în H.-Dobra.

Activa
Vagyon

Contul Bilanț cu 31 Dec. 1904 — Mérleg számla 1904. évi dec. hó 31-én.

Pasiva
Teher

	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Cassa — Készpénz	7941	16	Párți fundamentale — Törzsbetétek	46600	—
Escont — Váltótárca	319247	84	Fondul de rezervă — Tartalék alap	91332	88
Obligațiuni — Kötvény-kölcsön	340035	53	Fond. de rez. special — Külön tartal. alap	3435	22
Imprum. hipot. — Jelzálog-kölcsön	84079	88	Depuneri — Betétek	678005	84
Realități — Ingatlanok	64093	62	Reescont — Vizleszámitolás	24000	—
Mobiliar — Felszerelés . . . . . cor. 1014 01			Dividende neridic. — Fel nem vett osztalék	108	—
după 10% amort. - 10% leir. után 1014 40	912	61	Creditori — Hitelezők	4418	85
Depuneri proprii — Saját betétek	42382	89	Inter. transit. anticip. — Átmeneti kamatok	10396	26
Acțiuni — Részvények	2000	—	Profit transpus — Átvitt nyer. cor. 1715'96		
Anticipațiuni — Előlegek	1000	—	Profit curat — Tiszta nyereség 12901'28	14617	24
Diverși debitori — Különféle adósok	11220	76			
	872914	29		872914	29

Debit
Tattozik

Contul Profit și Perdere — Nyereség és veszteség számla

Credit
Követel

	Cor.	fil.		Cor.	fil.
Interese de depuneri — Betéti kamatok	35726	31	Interese de escont — Leszámit. kam.	28093	56
Inter. de reescont — Visszleszámit. kam.	1410	30	» » obligat. — Kötvény »	16129	40
Salare — Fizetések	7414	66	» » hipot. — Jelzálog »	5851	19
Spese diverse — Különf. költségek	2148	29	Provizioni — Díjak	8982	76
Contribuțiune — Adó	5877	86	Diverse — Különfélék	5382	81
10% amort. din mobil. - 10% felsz. leirás	101	40	Chirie — Házbér	2965	—
10% dare d. dep. - 10% adó betét. kam. után	3572	61	Interese după depuneri proprii — Saját betétek után járó kam.	2547	99
Remunerațiune — Jutalék	800	—	Profit transpus — Átvitt nyereség	1715	96
Profit transp. — Átvitt nyeres. cor. 1715'96					
Profit curat — Tiszta nyereség 12901'28	14617	24			
	71668	67		71668	67

Brad, 1904 Decemvrie 31.

Petru Rimbaș m. p.,
director executiv.

Alexandru Draia m. p.,
cassar.

A. Damian m. p.,
contabil.

Direcțiunea: — Az igazgatóság:

Vasiliu Damian m. p.,
președintele direcțiunii.

Dr. Pavel Oprisa m. p.,
vice-președinte.

German Ioan m. p.

Roman Aron m. p.

Albu Ștefan m. p.

Nic. Bedea m. p.

Nic. Obădeu m. p.

Dionisie Sida m. p.

Ioan Câmpean m. p.

Am ezaminat conturile prezente și le-am aflat în deplină regulă și în conzonanță cu registrele societății.

Jelen számlákat megvizsgáltuk és összehasonlítván azt a szövetkezet könyveivel helyesnek és megegyezőnek találtuk.

Comitetul de supraveghiere: — A felügyelő bizottság:

Petru Gligor m. p.

Dr. I. Radu m. p.

Vasile Boneu m. p.

Ioan Perian m. p.

Enea A. Joldea m. p.

Un învățacel se primește nu mai decât în prăvălia de manufactură a subscrisului:

A. G. MUNTEAN,
comerciant, Orăștie.

Publicațiune.

O posesiune comasată, în 2 table de 14^{1/2} jugere, se vinde ieftin din mână liberă.

Adresa: A. Lazar not. în Șoimușul-murășan, (Maros-şólymos).

Sz. 6000—1904 tkvi.

Arverési hirdetményi kivonat.

Az algyógyi kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy az Ardeleana pénztintézet végrehajtatónak Popa Áron porkurai lakos és Glodean Vazul erdőfalvi lakos végrehajtást szenvedettek elleni 164 kor. tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében a dévai kir. törvényszék (az algyógyi kir. járásbiróság) területén lévő Porkurán fekvő a porkurai 50 sz. tjkvben foglalt A + 1 rdsz. 139/1 hrsz. ingatlanra 21 kor., A + 2 rdsz. 141, 145 hrsz. ingatlanra 385 kor., A + 3 rdsz. 206, 207/1 hrsz. ingatlanra 13 kor. A + 2 rdsz. 218 hrsz. ingatlanra 26 kor. A + 5 rdsz. 237/1, 240, 242/1 hrsz. ingatlanaira 29 kor., A + 6 rdsz. 261 hrsz. ingatlanra 16 kor. A + 7 rdsz. 274 hrsz. ingatlanra 10 kor., A + 8 rdsz. 296, 298, 300 hrsz. ingatlanra 16 kor., A + 9 rdsz. 297/4 hrsz. ingatlanra 5 kor., A + 10 rdsz. 382, 385 hrsz. ingatlanra 13 kor., A + 11 rdsz. 390 hrsz. ingatlanra 5 kor. A + 12 rd 423 hrsz. ingatlanra 5

kor., A + 13 rd. 429 hrsz. ingatlanra 5 kor., A + 14 rdsz. 438, 439 hrsz. ingatlanra 17 kor., A + 15 rd. 447, 449 hrsz. ingatl. 15 kor., A + 16 rdsz. 500—502 hrsz. ingatl. 76 kor., A + 17 rd. 557/3 hrsz. ingatlanra 1 kor., A + 18 rdsz. 1020 hrsz. ingatl. 2 kor., A + 19 rdsz. 1024 hrsz. ingatl. 20 kor., A + 20 rdsz. 1051 1052 hrsz. ingatlanra 12 kor., A + 21 rdsz. 1053/2 hrsz. ingatlanra 5 kor., A + 22 rd. 1133/2 hrsz. ingatlanra 26 kor., A + 23 rd. 1150, 1151/1, 1152/3, 1161 hrsz. ingatlanra 81 kor., A + 24 rdsz. 1172 hrsz. ingatlanra 14 kor., A + 25 rdsz. 1175/1 hrsz. ingatlanra 7 kor., A + 26 rdsz. 1181/2 hrsz. ingatlanra 4 kor., A + 27 rdsz. 1181/6 hrsz. ingatlanra 4 kor., A + 28 rdsz. 1182/1 hrsz. ingatlanra 5 kor., A + 29 rd. 1185/2 hrsz. ingatl. 4 kor., A + 30 rd. 1239, 1241—1244 hrsz. ingatl. 38 kor., A + 31 rdsz. 1273/2 hrsz. ingatlanra 44 kor., A + 32 rdsz. 1325 hrsz. ingatlanra 10 kor., A + 33 rdsz. 1332 hrsz. ingatlanra 1 kor. A + 34 rdsz. 1344 hrsz. ingatlanra 15 kor., A + 35 rdsz. 1348 hrsz. ingatlanra 8 kor., A + 36 rdsz. 1501/3 hrsz. ingatlanra 6 kor., A + 37 rdsz. 1507/1, 1509/2 hrsz. ingatlanra 7 kor., A + 38 rdsz. 1568 hrsz. ingatlanra 33 kor., A + 39 rdsz. 1576 hrsz. ingatlanra 3 kor., A + 40 rdsz. 1641/2, 1642/2 hrsz. ingatlanra 32 kor., A + 41 rdsz. 1648, 1649 hrsz. ingatlanra 27 kor., A + 42 rdsz. 1806/1 hrsz. ingatlanra 13 kor., A + 43 rd. 1814 hrsz. ingatl. 1 kor., A + 44 rdsz. 1819 hrsz. ingatlanra 2 kor., A + 45 rdsz. 1898/2 hrsz. ingatlanra 9 kor., A + 46 rdsz. 1972, 1990/2, 1991/2 hrsz. ingatlanra 5 kor., A

+ 47 rdsz. 2031 hrsz. ingatlanra 1 kor., A + 49 rd. 2103/4 hrsz. ingatlanra 1 kor., A + 50 rd. 2162 hrsz. ingatlanra 6 kor., A + 51 rd. 2352, 2356 hrsz. ingatlanra 4 kor., A + 52 rdsz. 2452, 2454/1 hrsz. ingatlanra 11 kor., A + 53 rdsz. 2537/2 hrsz. ingatlanra 10 kor., A + 54 rdsz. 2641/3 hrsz. ingatlanra 6 kor., A + 55 rdsz. 2912/1 hrsz. ingatlanra 22 kor., A + 57 rd. 3174—3176 hrsz. inga. 24 kor., A + 58 rd. 3313 hrsz. ingatl. 1 kor., A + 59 rd. 3321/1 hrsz. ingat. 5 kor., A + 60 rd. 3658 hrsz. ingat. 21 kor., A + 61 rd. 3675, 3676 hrsz. ingat. 22 kor. A + 62 rdsz. 3729/2 hrsz. ingatlanra 2 kor.; továbbá az erdőfalvi 157 sztkv. A + 1 rdsz. 1029 hrsz. ingatlanra 38 kor., A + 2 rdsz. 1235 hrsz. 58 kor. megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1905. márczius 24. napjának d. e. 10 órája Porkura községében és 1905. márczius 25. napján d. e. 9 órája Erdőfalva községében tartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áról alul is elfognak adatni.

Árverezni szándékozik tartóznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881.LX. t.-cz 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi nov. hó 1-én 3333 sz. a. kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni avagy az 1881. LX. t.-cz. 170 §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni. Algyógy, 1905. decz. 28-én. A kir. jbir. tkvi hatósága. Rozgonyi, kir. jbiró.

„Tipografia Nouă,” în Orăștie.